

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU

K AUTORSKÉMU OSVEDČENIU

216273

(11)

(B1)

(22) Prihlášené 19 05 80

(21) (PV 3455-80)

(40) Zverejnené 31 03 81

(45) Vydané 15 05 84

(51) Int. Cl.³

C 07 D 241/38,

C 08 K 5/34

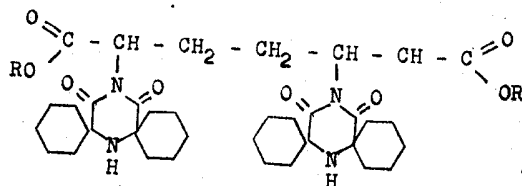
(75)

Autor vynálezu

VAŠŠ FRANTIŠEK prom. chem., HUMENNÉ, MAŇÁSEK ZDENĚK ing.
CSc., LUSTOŇ JOZEF ing. CSc., BRATISLAVA

(54) Polymerizovateľné svetelné stabilizátory piperazínového typu

Vynález sa týka polymerizovateľných derivátov stericky bránených piperazínov všeobecného vzorca:

a spôsobu ich prípravy, kde R značí metylovú alebo etylovú skupinu.

Spôsob prípravy týchto zlúčenín, ktoré nie sú známe z literatúry, sa zakladá na reakcii dimetyl- alebo dietylésteru kyseliny 2,5-di-brómhexandiovej s 7,15-diazadispiro-[5,1,5,3]-hexadekán-14,16-diólom.

Uvedené zlúčeniny môžu samotné plniť funkciu svetelných stabilizátorov polymérov. Nevýhodou nízkomolekulových látok patriačich do skupiny stericky bránených aminov je ich značná prchavosť a vypierateľnosť.

Prípravou polymérnych svetelných stabilizátorov sa tieto nedostatky odstránia. K tomuto účelu môžu slúžiť látky, ktoré sú predmetom vynálezu.

Príklad 1

K 2,88 g (0,01 mólu) draselnej soli 7,15-diazadispiro-[5,1,5,3] hexadekán -14-16-diólu v 30 ml bezvodého dimetylformamidu sa za stáleho miešania pri teplote okolo 80 °C prikvapkáva v priebehu 1/2 až 1 hodiny roztok 3,6 g (0,01 mólu) dietylésteru kyseliny 2,5-di-brómhexandiovej v 15 ml bezvodého dimetylformamidu. Zmes sa ďalej zahrieva a mieša po dobu 3 hodín a nechá sa ochladiť. Vyextrahuje sa trikrát éterom a spojené éterické extrakty sa dôkladne premyjú vodou, vysušia bezvodým síranom sodným a éter sa odparí. Získaný zvyšok sa prekryštalizuje z etanolu. Získa sa produkt v podobe bielej kryštalickej látky s t.t. = 197–200 °C.

Elementárna analýza pre C₃₈H₅₈N₄O₈:

Vypočítané:

C = 65,31 %; H = 8,36 %; N = 8,02 %

Nájdene:

C = 66,40 %; H = 8,50 %; N = 8,05 %

IČ spektrum(CHCl₃):

$\nu_{\max.}$ = 860, 970, 1020, 1075, 1200, 1265, 1340, 1370, 1450, 1680, 1740, 2940.

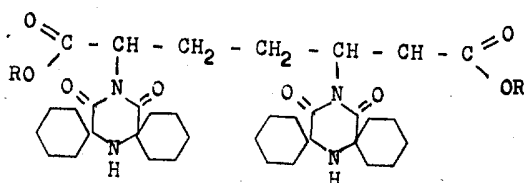
Príklad 2

100 hmotnostných dielov nestabilizovaného práškovitého polypropylénu sa impregnovalo v dichlórmetáne s 0,1 hmot. dielmi 2,6-di-terc. butyl-4-metylphenolu, 0,15 hmot. dielmi stearanu vápenatého a s 0,2 hmot. dielmi zlú-

čeniny, pripravenej podľa príkladu 1. Po odparení rozpúšťadla sa zo zmesi vylišovali fólie o hrúbke 0,2 mm pri tlaku 20 MPa a teplote 190 °C po dobu 30 sekúnd. Tesne pred lisovaním sa vzorky ešte predohrievali 1 minútu pri teplote 190 °C. Fólie sa ožarovali ortuťovou výbojkou o výkone 125 W vo vzdialenosti 7 cm od zdroja a ako filter sa použil 1,6 hmot. % roztok síranu meďnatého. Degradácia polyméru sa sledovala vývojom hydroperoxidového a karbonylového pásu v infračervených spektrách. Kým doba dosiahnutia karbonylového indexu 0,2 u čistého polypropylénu bola 480 hodín, stabilizovaný polymér nedosiahol túto hodnotu ani za 3000 hodín.

PREDMET VYNÁLEZU

1. Polymerizovateľné svetelné stabilizátory piperazínového typu všeobecného vzorca:

kde R značí metylovú alebo etylovú skupinu.

2. Spôsob prípravy polymerizovateľných svetelných stabilizátorov piperazínového typu podľa bodu 1, vyznačujúci sa tým, že na draselnú alebo sodnú soľ 7,15-diazadispiro [5,1,5,3]-hexadekán-14,16-diónu sa pôsobí dimetyl- alebo dietylesterom kyseliny 2,5-dibrómhexánovej.